

EDINOST

„V odinosti je svet“

za celotno leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolnane naročilnice, se upravlja ne oziroma. Naročilnica na naslednje izdajanje „EDINOST“ stane: za celotno leto Kron 2-60, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprilagojene pisne se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo. Naročilnice, oglase in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgija Galati 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik: ŠTEFAN GODINA, lastnik komunističnega lista „Edinost“, - Natistina Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgija Galati šte. 20.

Poslovno-branilni račun šte. 841-652. TELFON št. 11-57.

Dogodki na Hrvatskem.

Cuvajev brat plemič.

Odsek za socijalno zavarovanje.

Berchtoldova akcija.

CARIGRAD 23. (Izv.) Turška vlada je odклонila Berchtoldov predlog.

Inhibirana brzojavka.

test proti šikaniranju in neprestanim kon-
tracijam hrvaških listov od strani državnih
agencij. V brzoletki je poudarjal, da se

Rodbinska tragedija

Troški pogreba umrlega japonskega cesarja.

Aeroplani za vojaško upravo.

Homatije v Turčiji.

PODLISTEK

Slike iz tridesetih let.

Spisal Ksaver Šandor Gjalski. — Prevel A. E.

slava božjega rojstva. Vsak je bil prepričan, da je bil ta trenotek odločilen za vse njegovo daljnje življenje; vsak je čutil, kakor

Končno se je Kotromanič spomnil prvi, da mora domov, ker je oče odhajal zjutraj na posestvo in je želel še biti z njim skupaj pred odhodom. Stanoval je v Pivarski ulici, kjer so starši imeli lastno zidano hišo. Vsi prijatelji so ga sklenili spremiti in so odšli skupaj po Gosposki ulici na Markov trg.

Naj ponovim tu, kar sem rekel v bosanskem odseku v parlamentu na Dunaju: Kdo od nas ni bil v svoji mladosti revolucionar? Kdo ni imel v mladosti revolucionarnih idealov? Saj je naravno, da v mladeniški duši vre in gori ogenj. Ali ravno iz takih mladeničev prihajajo pozneje najboljši možje. Najbolji dokaz za to nam je naša ljuba Avstrija. Ljudje, ki so bili obsojeni na smrt, postajajo — ministri. Pokojni Andrassy je bil obsojen na smrt in njegova slika je že visela na vislicah, a kasneje je bil minister za zunanje stvari. Istotako je bil leta 1848 P. ljak Smolka obsojen na smrt, a pozneje je bil najodličnejši predsednik avstrijskega parlamenta. Čeh Rieger je bil l. 1848 eden najhujših revolucionarjev, a pozneje je postal — avstrijski baron! Najslabše sredstvo je torej, ako se iz takih idealno navdušenih mladeničev napravljajo mučnike. In dalje sem zaklical gospodi: *Do danes niste imeli na našem slovanskem jugu resničnih veleizdajalcev. Mi ne pričakujemo pomoči od preko mej in vemo, da pomoč za nas je v naših rokah. All če bodo tako nadaljevali na Hrvaškem in ako se bo hotelo tako postopati tudi v Dalmaciji — če boste po sili ustvarjali veleizdajalce, pa jih boste imeli!* (Konec pride.)

Pula, 21. avgusta.

Tu so ugledali čuden prizor. Tivadarjeva družba se je ravno vsipala iz „Fortune“. On sam je stal pred kmetom, ki je prinesel zelenjave na trg, in je s svojo zmesjo hrvaščine, slovaščine in madjarščine silil uboga kmetiča, naj poklekne in moli za njim madjarski „očenaš“. V eni roki je držal vzdignjeno palico, v drugi pa se mu je na dlani svetil zlat.

Baraković in Mužević sta stala najbližje Tivadarja in sta hotela popokati smehu, kričoč bedasto in pol pjano: Eljen — eljen Tivadar in navidezno z vso silo mahajoč z rokami okoli razkrite kmetove glave in vsak čas ga potezajoč za bele gumbje njegovega rdečega naramnika.

Kmet se je smejal zastrašeno in neumno, a zopet željno pogledoval na dlan s cekinom.

— Prosim boga in njihove milosti, njihovo gospodstvo, je jecjal pretrgano in se praskal po tilniku, stopajoč z opankami po klobuku, ki mu je ležal na tleh. — Vendar — ne znam po madjarsko, jaz sem kmet, znan samo po naše. — Kako naj znam to?

*) „Raci“ — Hrvatje oz. Srbi, „Toti“ — Slovaki; mađjarska izraza.

vesti, se danes še ne more reči s gotovostjo, ker sodnija drži stvar tajno. S to aretacijo je poskočilo število aretiranцев na 28. Utegne pa še poskočiti. Ali čas bi bil, da bi spravili pod ključ prave in glavne krivce, da bi začeli pobirati one „veče“, ako oblasti res hočejo s korenino iztrgati zlo, ki je požiralo toliko krvnih žuljev prebivalstva. Sicer pa pride čas, ko bomo resno govorili o tem, a pravimo že danes: kjer gre za javno blaginjo, za tolike javne interese, ne smejo imeti besede nikaki politični oziri.

Na okrožni sodniji v Rovinju se je odigralo že več procesov v puljski aferi, ali skoro vsi so bili manje važnosti. Sedaj je bil par tednov odmor.

Dne 24. t. m. pa prično zopet razprave in sicer topot proti znanemu inženirju Borriju. Ta razprava bo večega pomena, kajti Borri je veliko pokradel. Radovedni smo, koliko se bo moglo dokazati temu — pattrijotu. Kakor smo že poročali svoj čas, dosežajo ukradene svote najmanje 350.000 K. Ali dokazati se mu bo moglo k večjemu kakaga — pol odstotka od te svote. Vsakako pa pride na razpravi do zanimivih razkritij. O izidu bomo poročali.

(Glej „Edinost“ od 22. t. m. štev. 234).

Poglejmo sedaj, kako je razmerje med Slovenci in Nemci, oziroma Italijani pri pomorski vladi!

Centrala:
Predsednik je N e m e c, od 4 svetnikov so 3 Nemci in 1 Hrvat, od 3 tajnikov 2 Nemca in 1 Italijan, torej nobeden Sloven, od treh viših komisarjev vsi Nemci, komisar Italijan, med 3 konceptisti 2 Hrvata, 1 Nemeč, od 9 konceptnih praktikantov 5 Nemečev, 3 Slovenci in 1 Hrvat.

Med 24 konceptnimi uradniki je torej 15 Nemcev, 2 Italijana in 7 Slovanov. Od Nemcev in Italijanov razumeta le predsednik in podpredsednik hrvatski.

Navtična sekcija:
Višji inspektor je Nemec, pristaniški kapitan Italijan; od 4 pristavov 3 Italijani in 1 Nemec, navtična komisarja 2 Nemca, 1 navtičen oficijal Nemec. Med 9 navtičnimi uradniki ni torej nobenega Slovena!

Zdravstveni inspektor je Čeh, živino-
zdravnik Italijan.

Tehnični oddelek:
Od 2 višjih stavbenih svetnikov je 1 Nemec in 1 Italijan, od 4 stavbenih svetnikov so 3 Nemci in 1 Hrvat, od 7 višjih stavbenih komisarjev so 2 Nemca, 3 Italijani in 2 Hrvata, med 5 stavbenimi komisarji so 1 Nemec, 2 Italijana, 1 Čeh in 1 Hrvat; med 7 stavbenimi pristavi 4 Nemci, 2 Čeha in 1 Hrvat, med 4 stavbenimi praktiki so vsi Slovani (3 Hrvatje in 1 Čeh), med 3 stavbenimi kontrolorji 2 Italijana in 1 Nemec, od 5 tehničnih uradnikov so 3 Italijani, 1 Nemec in 1 Hrvat.

Med 34 tehničnimi uradniki je torej samo 12 Slovanov.

Računski oddelek:
Ravnatelj je Nemec, računski viši svetnik Italijan, 3 računski svetniki Italijani, 1 računski revident Italijan, od 2 računskih oficijalov 1 Nemec in 1 Italijan od 4 računskih asistentov 2 Slovenci in 2 Italijana, od 7 praktikantov 1 Nemec, 4 Italijani in dva Slovenci, 1 kontr. asistent Italijan in 1 oskrbnik pomorske vlade Nemec. Med 20 računskimi uradniki so torej le 4 Slovani!

Pomožni uradi:
Ravnatelj je seveda Nemec, 2 pristava-
Italijana, od 3 oficijalov 1 Slove-
nec, 1 Italijan in 1 Nemec, med
3 kancelisti 2 Nemca in 1 Italijan,
med oficijanti 4 Italijani in 2 Nemca,
1 oficijantka je seveda Nemka! Med 110
uradnikov pomorske vlade je torej le 25
Slovancev, ali v odstotkih 22%!

O jezikovni kvalifikaciji nemških in italijanskih uradnikov pri pomorski vladi pa o drugi priliki.

Novi tržaški vodovod.

K včerajšnjemu svojemu poročilu o seji mestnega sveta bi imeli pripomniti še sledeče :

Ob 11 in pol je prišel svet. Černivec
čitatelj svojih 1200 spreminjevalnih predlogov.
Prvi predlog se glasi, naj se napravi vodo-
vod za Trst s proračunjenim stroškom 9
milijonov kron, drugi predlog z 9.010.000

kron, tretji predlog z 9.020.000 kron itd. Pri vsakem predlogu je čital vse podpise socialno-de-nokratičnih poslancev in za vsa koga zahteval polmensek glasovanje.

Kmalu po eni po polnoči je govornik prošil za četrturtni odmor. Predsednik Brocchi je dal na polmensek glasovanje ta predlog, pa je propadel. Zatem so prinesli govorniku na pult vina, čaja, sodovico itd. Kmalu po eni in pol je prošil predsednika naj prepove svetovalcem pušiti v dvorani, kar se je ta v početku branil storiti, pozneje pa je vendar odredil ob velikem prekananju večine in socialistične manjšine.

Malo pred dvema je Černivec prošil, da se prekine sejo zato, da lahko zadosti svojim telesnim potrebam. Tudi ta predlog je propadel. Ob dveh in pol je znova postavil ta predlog, pa je znova propadel. Socialisti so vsled tega zagnali velikanski hrup, ki se ni hotel poleči. Predsednik je opetovano pozval svet. Černivca, naj nadaljuje svoj govor. Černivec na to protestira, češ, da se je kršil poslovnik, in drugi socialistični poslanci kričijo in razsajajo. Ker svet. Černivec vključ v večkratni pozivom od strani predsednika ni prišel do besede, je predsednik izjavil, da smatra to postopanje svet. Černivca za znak, da noče več govoriti. Nato se je šele razvil pravi tumult. Zljalo in kričalo se je vse vprek, da je bilo komaj čuti predsednika. Černivec je med tem zapustil dvorano. Socialisti protestirajo proti nezakonitosti, ki jo je zagrešil predsednik. Večina jim ugovarja. Ko se je svet. Černivec vrnil v dvorano, je hotel znova iti na svoje mesto in nadaljevati svoj govor, pa njegovi tovariši so mu odsvetovali, nakar so vsi odšli.

Malo pred tremi po polnoči je predsednik zaključil sejo.

Na ta način menijo gospodje večine, da so prvič zlomili upor socializmov. Sedaj dobi gotovo besedo kak liberalec (morda dr. Reiser kot predsednik vodnega odseka) nakar bo stavil kak drugi liberalci predlog na konec debate, nakar sledi kratko poročilo refenta in glasovanje.

Italijansko liberalna večina nima v svoji sredi niti bogve kakih kapacitet, niti dovolj energije, ampak edina njihova prednost je ta, da jih je — dosti, da torej lahko preglasujejo.

Prav kakor timavska voda: je vmazana, je gorka, ni dobra, ampak — dosti je. Večina želi le priti v mestno posvetovalnico in sklepati. Načrte, projekte, proračune — to se prepušča plačanim uradnikom. Debata, diskusija, razmišljanje, presojanje raznih načrtov, eventualitet itd. no, kdo bi se s tem ubiljal, to vendar niso komode stvari, kakor se za „mestne konšuljerje“ spodobi; debata vendar ni provizija, diskusije vendar niso obresti, načrti vendar niso akcije! ... Da, komodnost je glavna lastnost gospodov od večine. Zato je predsednik Brocchi moral cel večer prav po sokolsko napenjat svoje oči, da mu niso vili njegovi pristaši iz dvorane in mu pokvarili namena.

Sicer ne vemo še, kdaj pride na vrsto glasovanje, pa tudi pri glasovanju se bo še govorilo o vspehu ...

Mnogo naših se oglašja z vprašanjem, kako stališče zavzemajo slovenski mestni svetovalci v zadevi novega vodovoda. Že v prvi seji, ki se je o tem predmetu vršila je med drugimi povzel besedo tudi slovenski zastopnik dr. Wilfan in izjavil, da so si slovenski zastopniki svesti velikega pomena tega za mesto Trst in okolico prevažnega vprašanja. Zato so predloženo jim tvarično do podrobnosti preštudirali, vendar se niso še odločili, ali bodo za Timavo ali proti njej. Želijo le, da se stvar podvrže natančnemu in obširnemu razmišljanju v mestnem svetu.

Italijanskim liberalcem se mudi rešitev vodovoda radi bližajočih se volitev in pa radi dobička, ki ga imajo pri ugodni rešitvi (če je res, kar jim očitajo socialisti).

Socialisti obstruirajo predlogo Timava predvsem iz politično-taktičnega stališča.

In Slovenci? Ali naj se iz političnih razlogov stavijo na stran socialistov ali Italijanov; ali iz narodnih razlogov podpirajo enega ali drugega? Nobenega! Lastna razsodnost in naš narodni gospodarski in politični interes bo za odločitev slovenskih poslancev odločilen. Slovenska javnost naj bo mirna glede svojih zastopnikov. Tekom razprave v mestnem svetu bo dana prilika tudi Slovincem, da precizirajo svoje stališče, ki si je postavilo po svoji najboljši vesti in vednosti.

Domače vesti.

„Slovenec“ še vedno ne more preboleti, da je dr. Rybář njegovo pisavo v stvari sokolskega zleta na Bledu primerno ožigosal. Zato pika na vse strani. V številki od minole srede se je zopet spustil na dr. Rybářa, od katerega zahteva jasnega odgovora, kaj je zapravo govoril s sotrudnikom „Samostatnosti“, ki je nedavno temu prinesla nek razgovor dr. Rybářa, ki ni bil ravno ugoden za SLS. Mi smo že poročali, da intonacija onega razgovora ne odgovarja znanemu političnemu naziranjju dr. Rybářa. Pa tudi brez tega je za vsakogar, ki pozna dr. Rybářa, moralo biti jasno na prvi hip, da on ni govoril tako, kakor je to bilo objavljeno v „Samostatnosti“.

No, „Slovenec“ hoče od dr. Rybářa jasnega odgovora. Ali s kako pravico? Sicer dr. Rybář vendar ni član SLS, da bi imel „Slovenec“ pravico, ga pozivati na odgovor. Dr. Rybář pa tudi ni bil izvoljen na program SLS. „Slovenec“ bi moral vendar vedeti, da zavzemamo tržaški Slovenci svoje posebno stališče, da se ne identifikujemo ne z eno, ne z drugo obstoječih slovenskih strank; to pa seveda ne izključuje z eno ali drugo stranko kooperacije od slučaja do slučaja, ko to zahteva narodni interes. Ravnotako pa prihajamo v konflikte z daj z eno, z daj z drugo stranko, ko mislimo, da je ta ali ona kaj zagrešila. Če torej misli „Slovenec“, da je sokolska stranka dr. Rybářa „razgrela“, da je v zadnjem času izrekel par trpkih na račun njegove stranke, se zelo moti. Dr. Rybář ni razgrela sokolske stranke, da je v zadnjem času izrekel kako pikro na račun SLS, temveč je temu kriva — kolikor smo mogli mi doznati iz raznih razgovorov z dr. Rybářem — nevarna in pogubonosa politika, ki jo ta stranka tira, in ki je, očitno v zadnjem času, obmejuje Slovence popolnoma prepustila njihovi usodi. Če je v SLS sploh še kaj razsodnosti — v „Slovenčevem“ uredništvu bi pa po ekscesih, ki jih ta list uganja v zadnjem času, pač iskali zastopnika razsodnosti — potem mora stranka pač sama izprašati svojo vest in prišla bo sama do spoznanja, da je v resnici naroden slovenski zastopnik tudi brez sokolske stranke ne more ploskati in klicati: „Živio“.

Najnoveje „Slovenčev“ falotstvo. „Slovenec“ je zagrešil v svojem včerajšnjem izdanju sledeče novo falotstvo:

„Tržaški „Edinosti“ je „Slovenčev“ članek o napredku tržaških Slovencev popolnoma zaprl sapo. Po navadi vedno že v prvi številki replicira na vsako „Slovenčev“ notico, da ji je pa komaj po štirih dneh prišla k sapi. Ves njen odgovor na „Slovenčev“ trditve je to, da prinaša statistiko poštnega in namestniškega — uradništva! Napredek Slovencev je po njenem mnenju odvisen edino od tega, če je v Trstu par desetih uradnikov-Slovencev več ali manj. Nekaj tisoč delavcev in državnih uslužbenecv pa nima nobenega pomena! „Edinost“ s tem popolnoma potrjuje naše trditve, da za nižje sloje ni nič storila, se ni brigala za njih obstanek: upoštevala jih je samo v času volitev! Dokazali ji pa bomo to v posebnem članku prihodnjici.“

Da, prav ima „Slovenec“. Zapri nam je sapo! Prav res, zapri nam je sapo, ker si nismo mogli predstavljati, da bi mogel list, ki je pisan v slovenskem jeziku in ki je glasilo slovenske stranke, zagrešiti tako infamijo, kakor jo je omenjeni članek. Mi nismo odgovorili takoj, ker smo hoteli odgovoriti s številkami, z dejstvi, a teh ni smo imeli takoj na razpolago. V današnji številki objavljamo statistične podatke o uradnikih pri pomorski vladi, dočim pridejo jutri na vrsto železniški uradniki itd. A „Slovenec“ naj bo le brez skrbi! Že dobi odgovor in sicer takega, da mu bo še dolgo šumel po ušesih. Za danes ga le opozarjamo, naj kot uvod v odgovor na svoj članek: „Zakaj tržaški Slovenci napredujejo“ prečita članek (dopis iz Koroške), ki ga priobčimo v jutranji številki pod naslovom: Zakaj Slovenci v Celovcu in po celotni Koroški ne napredujejo, ampak splošno nazadujejo.“

Mi smo „Slovenčev“ članek prinesli dobesedno dokaz, da nam s tem ni zapri sapa. Pozivljamo pa „Slovenca“ naj tudi on ponatisne članek, ki ga priobčimo jutri in odgovori nanj. Če pa to ne stori, bo s tem dokazal, da smo mi njemu sapo zaprili!

Takozvani narodno-socialni mladinci. V zadnjem času se pojavljajo v ljubljanskem „Dnevnu“, ki je postal glasilo takozvane tržaške narodno-socialne mladine, neprenehoma članki, v katerih se direktno ali indirektno napada naš list in narodno vodstvo v Trstu. Po znanem pregovoru, da oni, ki molči, devetim odgovarja, tudi mi nismo smatrali dosedaj za potrebno, da bi odgovarjali na razne insinuvacije teh mladih gospodov. Konečno se pa nam vendar le zdi potrebno, da pojasnimo svoje stališče napram temu gibanju.

Vsako novo gibanje, ki se pojavlja v narodu, je znak, da stremi narod za napredkom, da stremi za nekaj višjim in boljšim. Vsako tako stremenje je torej dobro, ker je znamenje, da narod noče zatoniti v mrtvilo in stagnaciji. S tega stališča pozdravljamo tudi mi vsako novo idejo, ki se pojavlja med nami, vse, kar bi utegnilo pospešiti splošni narodni napredek. Zvesti temu svojemu načelu smo mi s početka objavljali vesti, ki smo jih dobivali od osnovnega odbora takozvane narodno-socialne mladinske organizacije.

Kljubu temu pa mladi gospodje, ki se skrivajo za to novo, takozvano mladinsko organizacijo, niso bili zadovoljni z nami. Počeli so se zvijati, suvati in zbadati na vse strani, in pokazalo se je takoj, da jim nekaj ni po volji. Kaj bi radi, tega ti mladi gospodje v resnici niti sami ne vedo, a zato se je vsa njih delavna sila obrnila proti našemu listu. Na eni strani so naš list izrabljali v to, da so potom njega sklicevali sestanke, na drugi so pa na teh sestankih samih in v „Dnevnu“ delali proti našemu listu. Pri teh razmerah res ni bilo treba prav nikakega ukaza od „zgoraj“ —

— kor se je prav drzno zlagal dopisnik „Dneva“ — da smo ustavili daljno objavo naše notice, ki smo jih dobivali od teh gospodov, ker bi morali biti v našem uredništvu res sami „Pepeti“, ko bi objavljali še dalje notice o propagandi, ki se zdi da vidi svojo glavno — in menda edino — nalogo v zabavljanju proti pol. društvu in pol. listu „Edinosti“.

S tem pa seveda nikakor nočemo reči, da mladi gospodje ne bi smeli kritikovati astopanja našega političnega vodstva in grajati našega lista. Gospodje v odboru političnega društva „Edinost“ bodo gotovo trage volje jemali v pretres vsak predlog, ki se da izvršiti, a ravnotako tudi mi pri uredništvu „Edinosti“. A to je ravno pri teh mladih gospodih, da oni pozitivnih idej sploh nimajo. Vsa njih modrost se izcrplja v zabavljanju in rušenju. Ali res mislijo ti 18 in 20letni mladeniči, da preobrnejo svet in da ravno oni rešijo narodno in socialno vprašanje? Sicer je lepo od mladine, da hoče novega življenja, novih idej. Naloga mladine je, da prinaša tudi v politiko nove in sveže ideje, da priganja starejše k delu. Vspehov pa je pričakovati le tedaj, če se idealizem mladosti združi z izkušnostjo starosti. Nikakor pa ne gre, da bi mladina, ki komaj stopa v življenje in ki pozna to življenje šele iz knjig, sedala na sodni stol in izrekala svojo sodbo o delu ljudi, ki so osiveli v življenju in delu. Mladina naj se pripravlja na življenje in še-le, ko si sama nabere kaj izkušenj, naj stopi na plan, ter zreka svojo sodbo in — če treba — tudi obsodbo.

To velja seveda tudi o oni naši mladini, ki se zbira v okrilju takozvane narodno-socialne mladinske organizacije. Dosedaj mladina — z malimi častnimi izjemami — itak ni nič delala; zato bi bilo le želeli, da se v okrilju te nove organizacije zbere čimveč mladih sil. Pri tem je sicer naše mnenje, da je nesmisel, snovati narodno-socialno mladinsko organizacijo tam, kjer ni narodno-socialne stranke. Gospodje bi morali zato počakati vsaj toliko časa, da bi dobili volilno pravico, potem bi mogli osnovati samostojno narodno-soc. stranko (če bodo takrat sploh še narodni socialisti!) in v okrilju te stranke svojo strankarsko mladinsko organizacijo. Vendar, če mladi gospodje, kljub žalostnim skušnjam, ki so jih razni narodno-socialni poskusi že doživeli na Slovenskem, smatrajo za potrebno, da se dekorirajo s to na Slovenskem že orecej deskreditirano firmo, — nimamo nič proti temu. Zato pa še nikakor ne moremo zahtevati od nas, da bi se mi istovetili z njihovimi nazori. Oni naj le pridno delajo, mi jih na tem njihovem delu ne bomo ovirali. Povedati pa moramo mladim možem, da se zelo motijo, če mislijo, da obstoji delo v pisanju člankov, polnih bobnečih fraz, ali pa demagogičnih govorih po shodi in sestankih. Ne, gospoda! To ni delo; delo pa je ono, ki se ga ne vidi in ne čuje, a se zato vidi in čuje uspehe. In uspehov pričakujemo od dela naše takozvane narodno-socialne mladine. Mi jim ne stavljamo nikakih ovir. Pot vam je svobodna; zato pridite od praznih in bobnečih fraz k pozitivnemu delu!

Mestni svet tržaški ima drevi ob 7-30 zopet sejo. Na dnevnem redu je nadaljevanje razprave o vodovodu.

C. kr. državno železniško ravnateljstvo v Trstu in proga Jesenice-Trbiž. C. kr. državno železniška uprava oskrbuje progo Jesenice-Trbiž prav po mačehovskih! Ni ji zadostovalo, da je odpravila dva nočna vlaka, od katerih se očitno oni, ki je prihajal na Jesenice nekoliko po peti uri zjutraj, in imel na vse strani dobre zveze — posebno pogreša. Vlaki so se opusili vzlic prošnjam in pritožbam, kajti železniška uprava je gledala na lastno korist in prav nič na interese tukajšnjega prebivalstva; s tem je odpravila nočno službo na tej progi in dosegla svoj namen. Treznomislec človek bi si mislil, da bode železniška uprava vsaj potem posvetila tej progi večjo pozornost in gledala na to, da bodo vsaj ostali vlaki imeli na Jesenicah dobre zveze. Pa temu zopet ni tako. Z letošnjim poletnim voznim redom zadala je v lastno škodo prometu na tej progi novo klopoto, in to na sledeči prav originalen način: Brzovlak, kateri odhaja ob 6 iz Trsta drž. kolodvor, prihaja na Jesenice ob 9:34 zvečer; zadnji vlak od Jesenic proti Trbižu pa odhaja ob 9:25 zvečer, torej celih 9 minut pred prihodom brzovlaka; mislilo bi se, da ima morda ta vlak važno zvezo na Trbižu, da ne čaka na Jesenicah na brzovlak! Temu pa ni tako, temveč nima ta vlak na Trbižu sploh nikake zveze nikamor. Dostoj je bila vendar še zveza s tržaškim brzovlakom vzdrževana, a tudi to se je opustilo, da se proga Jesenice-Trbiž bolj zapostavi in prizadetu prebivalstvu napravi nova občutna krivica in škoda — in to brez vsakojake koristi za železniško upravo. Ali bi vendar ne mogel omenjeni osončni vlak od Jesenic za 11 minut pozneje odhajati? Nerazumljivo je že res tako za postavljane te proge; so li to napravili uradniki pri sestavi novega voznega reda iz malobrižnosti, nesposobnosti ali zlobnosti. In kako se je ta vozni red potem pregledal? Izgovora tukaj železniška uprava nima prav nikakega! Zakaj je po zimskem voznem redu ta vlak odhajal 5 minut pozneje iz Jesenic nego sedaj; ali bi ne mogel torej še 6 minut pozneje? Tako dela železniška

uprava za tujski promet in povzdigo obrti in trgovine! Kako se more zahtevati potem, da bi hribolazci in izletniki od Trsta sem posekali naše kraje? Evidentno je, da se ne morejo radi službenih opravil n. pr. od Trsta odpeljati že ob 4:15 popoldne in pa z osebnim vlakom; ker pa drugače ne morejo priti v te kraje, pa izostajajo, kajti ako se pripelje kak tak, računajoč z vso gotovostjo na zvezo na Jesenicah, z brzovlakom, zamore šele drugi dan ob 9:28 popoldne naprej; čakati ima torej čez 12 ur!! — S tem je seveda ves izletniški načrt pokvarjen in mnogo se jih je radi tega kratkomo vrnilo in šlo druga pota. — Tukaj se pač popreša poprejšni kranjskogorski župan gospod dr. Tičar! Železniško upravo pozivljamo, da takoj odpravi ta nedostatek in v prihodnje že vendar enkrat neha z vednim mačehovskim zapostavljanjem te proge.

Pozivljamo pa tudi druge faktorje naj se za to stvar zavzamejo, tako n. pr. osrednji odbor Slov. plan. društva, trgovsko in obrtniško zbornico, deželno zvezo za promet tujecev v Ljubljani itd., kar je pač njihova dolžnost.

Te pritožbe, ki jih je priobčil „Edinosti“ „Slov. Narod“ odgovarjajo popolnoma dejstvom in so torej opravilene. In ker se vse te pomanjklivosti dotikajo interesov tržaškega prebivalstva, se pridružujemo pozivu do železniške uprave, naj uvažuje zahteve občinstva in naj poskrbi za primerne zveze na Jesenicah.

Takim opravilnim ni lahko izvedljivim zahtevam mora vstreti uprava, pa naj je še tako birokratična.

Otvoritev razglednih vozov Canadian Pacific Railway. V torek zjutraj vozil po prvič novi razgledni vagoni ameriške Canadian Pacific železnice po naši deželi in sicer na progi Jesenice-Bled-Bohinj. Deželni glavar gospod dr. Ivan Sušteršič se je peljal odličnim ameriškim gostom že do Solnograda naproti. Deželna Zveza za tujski promet je skrbela, da bodo ameriški in angleški tuji na naši meji pozdravljeni kolikor možno slovesno. Tiskala je nalašč v ta namen angleško-reklamno brošuro in pripravila za razdelitev blizu 3000 raznih reklamnih brošur, okusno opremljenih. Prvi sprejem se je vršil na Jesenicah. Rudarska godba in dame v narodnih nošah so pričakovale vlak, ki so ga pozdravili s petjem in godbo.

Tu so pozdravili odlične tulce podpredsednik državnega zbora gospod Jos. Pogačnik, deželni poslanec Piber in dr. Benedit, ki so stopili v vlak, ter spremljali družbo do Bleda. Na Bledu se je zbralo na kolodvoru na tisoče letoviščarjev. Zapazili smo kneza Robert in Ernest Windischgrätz, poslanika grofa Welsersheimba s soprogom, kornega poveljnika pl. Scifianza, turškega konzula Bondy Bey-a in mnogo drugih. Zdraviliška godba, blejski pevski zbor pod vodstvom dr. Kimovca in 8 dražestnih gos. in v narodni noši so s cveticami pričakovali prihod vlaka.

Ko je vlak pridrdral na postajo je godba zaigrala angleško himno. Vse je pozdravljalo in klicalo ter mahalo z robc. Gospe so delile cvetke, med tem, ko so zastopniki, ravnatelj deželne zveze dr. Krisper, blejski župan I. Rus, predsednik zdraviliške komisije major L. Stuchly, župan Oblik, predsednik prometnega društva dr. G. Hočevar in prejšnji Kanadski konzul g. dr. Jong Schwegel, hoteli pozdravljati ravnatelja Canadian Pacifica g. mistra Browna in g. Altmana. Vsled velike zamude, ki jo je imel vlak, niso mogli izstopiti gostje, da bi si s prostora na kolodvoru ogledali Bled. Le ravnatelj in glavni prireditelj vlaka so si pod vodstvom sprejemnega komiteja ogledali Bled. Med tem je zapel blejski pevski zbor narodno pesem „Otok Bleški“ in navdušeno so ploskali tuji lepi pesmi. Amerikanski kinematograf je razpostavil svoje aparate ter fotografiral vso družbo, posebej pa še dame v narodnih nošah. Ko je bil dan signal za odhod, zasvirala je godba našo cesarsko pesem in znova so doneli živio-klici v slovo. V vse vagono so razdelili kuverte z angleškimi reklamnimi brošurami. Tudi na Bohinju je bil vlak slovesno sprejet.

Zastopnik Deželne Zveze gospod L. Štrcler in postajenačelnik I. Soklič sta aranžirala poseben originalen sprejem. Trop Bohinjskih lovcev je streljalo gostom v pozdrav. Bohinjska dekleta v narodnih nošah so delile razglednice, pevski zbor je pel narodne pesmi in zastopniki občine, prometnega društva in številno občinstvo je napravilo, da je tudi ta sprejem kar najugodnejše vplival na tulce. Vlak je vodil osebno gospod podravnatelj državnih železnic, dr. O. Aurednik in so se udeležili vožnje glavni ravnatelj ameriških železnic, zastopniki največjih svetovnih listov, ravnatelj svetovnih potovalnih pisarn, ameriški, angleški in Dunajski žurnalisti. Vsa avstrijska ministerstva so bila zastopana. Ta železnica bo prinašala nove vire tujskemu prometu in vsled tega je gotova zasluga ravnatelja deželne Zveze, gospoda dr. V. Krisperja, ki je z vso vnmemo in veliko spretnostjo aranžiral sprejeme, ki so napravili na tulce najugodnejši utis.

Slovani in kongres za umetniško vzgojo v Draždanah. Povodom mednarodnega kongresa za umetniško vzgojo je prišlo začetkom tega meseca v Draždane veliko

število slovanskih učiteljev risanja z vseh šol. Imeli so dva sestanka v restavraciji Palmengarten, katerima je prisostvovalo okoli 200 oseb iz vseh krajev slovanske domovine. Nadzornik Hradilnik je v imenu Čehov pozdravil zastopnike vseh narodnosti. V imenu Slovencev je odzdravil prof. Saša Santel, ki je častil Čehom na njih krasnih uspehih na razstavi in opravičeval Slovence, ki se kongresa in razstave niso vdeležili, ker niso organizirani.

Na drugem sestanku, ki ga je priredil Drazdanski „Sokol“ in ki je bil še bolj obiskan od prvega, je bil izvoljen skupen odbor zastopnikov vseh slov. narodnosti. Ta odbor je naložil posamičnim zastopnikom nalogo, v ožji domovini združevati vse sile, da bo možno Slovanom na prihodnjem kongresu, ki bo po 4 letih v Parizu, nastopiti v skupnem oddelku.

Sklenilo se je nadalje proglasiti kot glasilo slovanskih učiteljev risanja bogato ilustrovani mesečnik: „Naš smer“ (letnih 9 K), ki izhaja v Brnu in ki bo odsej prinala članke in vseh slovanskih jezikih. Eventualne bližje informacije je nasloviti na adresu: Prof. I. Vydra redaktor mesečnika „Naš smer“, ali pa prof. S. Santel, Pazin (Istra).

Skupina uslužbencev c. kr. glavnih skladišč priredi jutri, 25. t. m. veliko ljudsko veselico na velikem vrtu „Kons. društva“ v Rojanu. Pri prireditvi bodo sodelovala razna pevka društva, godba, NDO srečolov s krasnimi dobroti, šaljiva pošta, ples itd. Začetek veselice ob 4 popoldne. Vstopnina 40 vin, ples 10 vin. komad. Čisti dobiček te veselice je namenjen za podpirne fonde. Zato pa je dolžnost vsakega prijatelja delavstva, da se udeleži te veselice in tako pomore prijateljem delavstva. V prvi vrsti se pa obračamo na narodno delavstvo. Pa tudi drugi stanovi naj pridejo!

Tofedenska številka „Slovenskega ilustrovanega Tednika“ je posebno znamenita; priložuje slike o dveh slovanskih ministrih Vladislavu Dlugoszu in dr. Otokarju Trnki, ki sta obiskala vrh Triglava. Znamenite so slike: Kredarica z Maiega Triglava in Veliki Triglav ter ministra s spremstvom ob Aljaževem stolpu vrh Triglava. Nadalje priložuje zanimive slike z veselice mariborskega slov. trgovskega in obrtnega društva (3 slike), o sokolski slavnosti v Opatiji (2 slike), o blagosloavljanju nove brizgalne v Mojstrani in na naslovni strani je interesantna slika, kako izlagajo v zabojih poslane velikanske kače in jih prenešajo v Hagenbeckov zverinjak v Berlinu.

Nova postojanka na potrebnem mestu. V bližini državnega kolodvora — torej v kraju, ki je glede organizacije znamenit — so naši ljudje ustanovili novo „Konsumno društvo“, ki je prevzelo gostilno „Alla Sazione nuova“, ulica Lazzaretto vecchio št. 31. Društvo vabi svoje člane in vse prijatelje na otvoritev, ki se bo vršila nocoj. Ob enem vabi društvo rojake k pristopu. Tudi nocoj se bodo vpisovali novi zadrugniki. Pridite torej!

Tržaška mala kronika.

Trst, 23. avgusta 1912.

Tatvine. 19letnemu Josipu Jerasu, stanujočemu v ulici Madonna št. 8, je bila predsinčnjem, ko je na ogle ulc Barriera vecchia in Pondares kupoval melone, ukradena denarnica z zneskom 22 K. Kakor osumljen te tatvine je bil aretiran 14letni Mario Sedmak iz Trsta. Radi neke tatvine storjene predvečernim popoldne na trgu Goldoni na škodo dveh nepoznanцев je bil aretiran 19letni težak Bruno Grego iz Trsta, bivajoči v ulici S. Maurizio, ki je bil že mnogokrat kaznovan zaradi tatvine.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah priredi jutri, v nedeljo, 25. avgusta t. l. domačo veselico. Na vspredu je petje in godba. Pri igri sodelujejo bivši igralci Slovenskega gledališča v Trstu. Po vspredu prične ples, ki bo trajal do 11. ure.

Lepa prilika je tudi Tržačanom, da posetijo to veselico v prijaznih Barkovljah, ker imajo ugodno zvezo s tramvajem in v mesto se lahko vrnejo z zadnjim, ki vozi iz Barkovlj ob 11.30.

Na svidenje v Barkovljah v nedeljo, 25. t. m. ob 5½ popoldne.

Pevsko društvo „Trst“. Vsi gg. pevci in pevke so naprošeni, da pridejo jutri v nedeljo točno ob 8 zjutraj v Rojan (k cerkvi) odkoder gremo skupno na južni kolodvor na Opčine.

Delavsko podporno društvo naznaja svojim članom in prijateljem društva, da bo obdržavalo svojo vsakoletno obletnico blagoslovljenja društvene zastave, v nedeljo dne 25. t. m. ob 8 zjutraj s sv. mašo v cerkvi sv. Antona novega.

Zbirališče ob 7 in pol zjutraj pred društvenimi prostori ul. G. Galatti 20, od koder se odkoraka 5 minut pred 8 z društveno zastavo in godbo na čelu v zgoraj navedeno cerkev.

Odbor športnega kluba „Helios“ vabi na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 25. t. m. ob 11 popoldne pri tov. Počkaju (Sv. M. M. Zg.), z običajnim dnevnim redom. Odbor.

„Novo pogrebno društvo“ pri sv. Ivanu na Frdeniču ima jutri v nedeljo dn. 25. avgusta ob 10. uri popoldne svo. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu vabi vse pevke in pevce k pevski vaji, ki je danes zvečer ob 8.

Pevsko društvo „Ilirija“ od Sv. Jakobca se tem potom zahvaljuje društvu „Jadrin“ pri Sv. Jakobu za dobrohoten dar 10 K ter se priporoča v nadaljno naklonje nost.

Sestanek članov in interesirancev kol. društva „Balkan“ se bo vršil jutri v nedeljo ob 3 popoldne. Vabljeni so tudi člani oddelka Zgonik, da se udeležijo tega sestanka, ker se bo vršila razdelitev nalog za slavnost dne 1 sept.

Nar. del. organizacija.

Ljubljanci pridejo! Kakor je že vsakdo čital v „Edinosti“, pridejo na dan 1. septembra o priliki petletnice NDO. Ljubljanci v Trst s posebnim vlakom. Prišli bodo počastiti petletnico NDO.

Zanimanje za ta izlet je veliko, tako v Ljubljani, kakor v Trstu. Ljubljanci do spejo v Trst ob polni deseti dopoldne. Sprejemajo jih z godbo in društveno zastavo.

Potrebno je da nas pride pred kolodvor veliko število. Tržaški in okoliščni delavci! Pripravite se za dostojen sprejem! Na dan 1. septembra mora biti velika manifestacija. In Ljubljancem pride tudi mnogo. Nadalje pridejo še iz Pule, Gorice, in Ajdovščine itd. Kdor se zaveda važnosti tega dne, stori svojo dolžnost.

— Centralni odbor NDO sklicuje za danes ob 8 zvečer važen sestanek v društveni dvorani ulica Sv. Franciška št. 2. Člani, pridite na ta sestanek v častnem številu!

— Obrtniški pomočniki! Nar. del. org. Vas vabi na sestanek, ki se bo vršil jutri ob 10. dopol. v društveni dvorani, ul. sv. Franciška št. 2.

— Zidarska skupina NDO. Vsi tisti, ki imajo nabiralne pole, naj jih blagovole prinese nemudoma nazaj.

— Opozorjamo, da se bodo vozni listki za „ponesrečeni“ izlet v Gorico sprejemali nazaj samo do nedelje. Kdor listka do nedelje ne prinese, bo sam kriv, da ne dobi denarja nazaj. Zakaj biti tako zaničerni? Že 1 mesec razglasamo in še ni — nič. Po vedali smo, da NDO nima dobička, če se listek ne vrne, temveč železnica. Ali hočete res vlado podpirati? Tisto, ki je izlet prepovedala.

— Delavci, tovariši! Nabavite si društvene znake, ki se dobivajo v uradu NDO ulica Sv. Franciška 2 po 50 vin. kos.

Vesti iz Goriške.

Vsi so prihajali, njega ni b'lo. Kdor gleda z jednim očesom proti Rimu, a z drugim proti Dunaju, postaja s časom tako škiljast, da ne vidi ne Rima in ne Dunaja. Naš župan Bombig bi znal tozadevno povedati zanimive zgodbe. Tako je n. pr. šel oficijelno na beneške svečanosti z zdravim nosom, na povratku je prinesel mnogo daljšega, pripravil je nekaj za neko avdienco pri najvišji osebi dolg govor, a še ni napravil poklona, ko je začel „Est hat uns sehr gefreut“ in — nič drugega.

Vojaški krogi so ga povabili k slavnosti v spomin bitke pri Novari. A če ne vira spomin, so kazali takrat Pijemontez Avstrijcem oni del telesa, kjer je človek najširši. Bombig se ni odzval povabilu radi tega. Prišel je dan plačila. Na predvečer cesarjevega rojstnega dneva mu ni napravila vojaška godba podoknice kot običajno. Pri slovesni vojaški maši je goriški general pozdravil zastopnike vseh oblastij a prezri je ostentativno župana Bombiga. Mi seveda ne pripisujemo temu B. gve kake važnosti, ali simptomatičnega pomena je vendar ta dogodek za razmere, ki vladajo pri nas.

Ciganski tatovi. Aretirali so radi tatvine konjev, denarja in blaga c. gane Antona Hudoroviča, njegova sinova Franca in Antona Hudoroviča iz Kranjskega, Mihaela Hudoroviča iz Št. Ferjana in Jožefa Hudoroviča iz Kočevja. Zaradi potepuštva so zaprli Jožefa Levakoviča in Katarino Hudorovič, oba iz Št. Petra na Kranjskem. Tako je ves rod Hudorovičev srečno pod ključem.

Historija o špijonu. Pred dvema meseci so zaprli nekega Evgena Florjančiča ad špijonaže. Policija, ki vse vidi in vse ve in ki posebno pri nas sliši travo rasti, ga je izročila sodniji. Sedaj ga je sodnija zopet izročila policiji, ker je bila dokazana njegova nedolžnost. In tako hoče ob meji igra usode, da izročijo nedolžnega v pesti policije, odtod prihaja v pest sodnija, ki ga po dveh mesecih zopet izroča v pest policije in ko se izvije nesrečnej iz vseh teh pestij, se mu kaže prihodnost v obliki velike pesti, ki mu venomer grozi, da ga zopet vjame.

Klerikalci proti klerikalcem. Okrožje briskih Orlov je imelo v nedeljo veselico v Medani. Po tolovadbi je prišel neki govornik iz Gorice agitirati za „Novi Čas“ in je po biral med poslušalci naročnino. Dosedaj nič hudega; a, kar je najlepše, je dejstvo da je

Prva jugoslovanska tovarna glasovirjev Anton Pečar

Trst — via Fornace št. 8 — Trst.

Izdeluje, popravlja, uglašuje, menjuje glasovirje, pianine itd. Delo točno. Cene nizke.

TASSAMETRI AUTOMOBILI TRIESTINI

družba z o. z.

— Trst — ulica Tiziano Vecellio št. 3. — Telefon št. 250. —

Izleti na vse kraje

z avtomobilskimi žardinijerami z 12 prostori, avtomobilske kočije odprte in zaprte, elegantne, solidne in varne. — Cene zmer e po dogovoru. 0000000000000000

Radi selitve

se prodajajo obleke za može in dečke s popustom 30-50 %

Obleke popolnoma volnen: od kron 16.-- do kron 22.--

AL GRAN MERCURIO

Trst, via Giacinto Gallina 8.

Dr. PEČNIK

je od 15. julija do 10. septembra odpotoval in ordinuje na BLEDU (Gorenjsko) dvorec Titania.

NOVA GOSTILNA

Trst, ulica del Rivo št. 17

toči najbolje istrsko črno in vipavsko belo vino ter vedno sveže pivo.

Domača kuhinja!

MRZLA in GORKA JEDILA vedno

na razpolago! —

Najtočnejša postrežba. ZMERNE CENE.

NUOVO

Hôtel Provinciale

(Novi deželni hotel)

Trst, largo Santorio 4 (Farneto).

40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snaznost. — Cene zmerne.

ALOJZIJ SKERL.

ODLIKOVANA

tržaška prodajalna obuval

ULICA GIOSE CARDUCCI ŠT. 21

Razn različnih izberov najfinjših moških in ženskih obuval po najnižjih cenah se prodajajo tudi po izrednih cenah:

Usnje Boxcalf s trakovi . . . po K 10.—

Usnje Boxcalf z elastiko . . . po K 10.—

Usnje Boxcalf oblika Derby . . . po K 10 50

Usnje Boxcalf z zaponami Triumph po K 10 50

Enaki za dečke 1 K manj. — Veakov. blago 1. vrste.

Oblike moderne. — Delo zelo trpežno.

Gostilna „Alla Colomba“

Trst, ulica Commerciale št. 14

toči najbolje dalmatinsko in istrsko črno vino in izvrsten opolo, kakor tudi najbolji marsala, vermouth itd. Vedno sveže pivo.

Domača kuhinja: mrzla in gorka jedila vedno na razpolago.

POSTREŽBA TOČNA. — CENE ZMERNE.

Za obilen obisk se priporoča udani

LEOPOLD NOVIČ, lastnik.

S. M. ALKALAY, tvorniško skladišče kož

Trst, ulica Lazzaretto vecchio št. 45.

Priporoča svoje skladišče najboljših vsakovrstnih kož

in vseh drugih čevljarskih potrebščin.

Naročbe se izvršujejo hitro in točno na vse strani. — Tvorniške cene.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

2051

Sprejme razporejanje kakor kakovostni blaga iz tujine, dostavljanje na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJDOGOVORNEJŠE CENE.

Zastopstvo trdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spiljetu.

PRODAJA NA DROBNO.

CENE BREZ KONKURENCE.

rišku, v Nabrežini pri g. Viteru, pri Orehu
potreboval blago. **HENRIK STIBELJ**
deležnik in upravitelj podjetja